

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/45/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6322010361
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6322010361.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Miroslava Mand'áka a sudcov JUDr. Mária Šuleja a JUDr. Štefana Nováka, LL.M., na verejnom zasadnutí dňa 21. júna 2023, v trestnej veci obžalovaného D. F. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b), ods. 3 písm. d) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b) Tr. zák., o odvolaní okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Brezno zo dňa 22. februára 2023, sp. zn. 4T/49/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. por. z r u š u j e napadnutý rozsudok okresného súdu v celom výroku o treste.

Rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovaného D. F., nar. XX.XX.XXXX v U., trvale bytom T., T. XX,

o d s u d z u j e

podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. l) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b), ods. 4 Tr. zák. obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Vo zvyšnej časti zostáva napadnutý rozsudok okresného súdu nedotknutý.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný D. F. uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b), ods. 3 písm. d) Tr. zák., s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

od presne nezisteného času roku 2012 do 14.04.2022 vo T., ul. T. XX, v rodinnom dome, minimálne raz a niekedy aj viackrát za týždeň, opakovane pod vplyvom alkoholu, spôsobil fyzické aj psychické utrpenie svojej družke J. U., nar. XX.XX.XXXX tak, že

jej vulgárne nadával, že je „kurva“, fyzicky ju napádal tak, že ju udieral päťami do tváre a do tela, kopal ju, ťahal ju za vlasy, kričal do nej a tým jej odopieral spánok, pretože sa bála čo jej spraví, opakovane ju vyhadzoval z domu a nepustil ju dnu, a to aj v zimných mesiacoch,

pričom uvedené konanie nabralo na intenzite od decembra 2021, odkedy jej takmer každý deň vulgárne nadával, minimálne dvakrát do týždňa ju fyzicky napádal a následne vyhodil z domu,

pričom dňa 14.04.2022 na vyššie uvedenom mieste, ju najmenej štyrikrát nižšou intenzitou udrel päťou do tváre a prestal až po tom, keď začala krváčať z nosa, pritom sa jej vyhrážal, že keď nestiahne oznámenie, ktoré podala na polícii dňa 14.04.2022, vyhodí ju z domu a uvidí

a spôsobil jej tým pomliaždenie nosa s povrchovou tržnou ranou bez nutnosti šitia a mechanické poškodenie zubnej protézy s dobou liečenia 5 dní, bez obmedzenia v obvyklom spôsobe života.

Za to bol odsúdený podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., § 38 ods. 2, 3, 8 Tr. zák., § 36 písm. j), l) Tr. zák., za použitia ust. § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák., na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 Tr. zák., s poukazom na § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. mu bol výkon trestu odňatia slobody podmienene odložený a bol mu uložený probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe v rozsahu a podľa pokynov probačného a mediačného úradníka Okresného súdu Brezno, bez nariadenia kontroly technickými prostriedkami.

Podľa § 51 ods. 2 vety prvej Tr. zák. mu bola ustanovená skúšobná doba na 5 rokov a zároveň uložené podľa § 51 ods. 2 vety tretej Tr. zák., § 51 ods. 3 písm. b) Tr. zák. obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a podľa § 51 ods. 4 písm. a) Tr. zák. povinnosť spočívajúca v príkaze úmyselne nepriblížiť sa k poškodenej J. U., nar. XX.XX.XXXX v U., trvale bytom R. J., 1. J. XX/XX na vzdialenosť menšiu ako päť metrov a povinnosť nezdržiavať sa v blízkosti obydlia poškodenej J. U..

Podľa § 51 ods. 2 vety tretej Tr. zák., § 51 ods. 4 písm. h) Tr. zák. mu bola uložená povinnosť spočívajúca v príkaze podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu.

Proti tomuto rozsudku vo výroku o treste v neprospech obžalovaného podal okresný prokurátor priamo na hlavnom pojednávaní odvolanie, ktoré písomne odôvodnil podaním doručeným okresnému súdu dňa 14. apríla 2023. V úvode popísal výrok napadnutého rozsudku okresného súdu. Následne uviedol, že výrok o treste považuje za nezákonný. Poukázal na odôvodnenie rozsudku z ktorého vyplýva, že súd na základe vykonaného dokazovania prihliadajúc na priznanie obžalovaného k stíhanej trestnej činnosti, ktorej sa dopustil, opakovane ním vyjadrenú ľútosť, prejavenu snahu zmeniť svoj doterajší život, ako aj vzhľadom na stanovisko poškodenej a na celkové okolnosti prípadu, dospel k záveru, že uloženie trestu odňatia slobody za stíhaný zločin v zmysle trestnej sadzby, ktorú ustanovuje za stíhaný skutok § 208 ods. 3 Tr. zák. v rozpätí od 7 do 15 rokov, by v prípade obžalovaného D. F. bolo neprimerane prísne. Takto stanovená trestná sadzba totiž neumožňuje uloženie iného trestu ako trestu nepodmienečného. Súd ďalej poukázal, že u obžalovaného nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť aj keď bol obvinený v minulosti súdom trestaný, avšak poväčšine šlo o podmienene tresty. V prípadoch, v ktorých mu boli uložené nepodmienečné tresty odňatia slobody, podľa názoru súdu sú tieto odsúdenia zahladené, pričom sa jednalo o menej závažné trestné činy. Vychádzajúc, že obžalovaný viedol riadny život, prihliadajúc na jeho priznanie, úprimne vyjadrenú ľútosť, prejavenu snahu po náprave, zohľadňujúc aj skutočnosť, že obžalovaný spolu s družkou nebývajú v spoločnej domácnosti, obžalovaný, ako aj poškodená prejavili pred súdom vôľu nebyť naďalej vo vzájomnom kontakte, každý z nich vyjadril presvedčenie žiť svoj vlastný život, pričom z ich vzťahu pochádzajú dve plnoleté deti, zohľadňujúc aj celkový charakter konania, ktoré je obžalovanému kladené za vinu a ktoré je právne kvalifikované ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b), ods. 3 písm. d) Tr. zák., súd v danom prípade aplikujúc inštitút tzv. sudcovskej individualizácie trestu, dospel k záveru, že sú splnené podmienky na aplikáciu § 39 ods. 1, 3 písm. d) Tr. zák., a síce na mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej v Trestnom zákone, kedy by trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov (dolná hranica trestnej sadzby) bol podľa názoru súdu pre obžalovaného neprimerane prísny. Je síce pravda, že obžalovaný sa v minulosti dopustil opakovane trestnej činnosti, avšak táto bola v podstate menej závažného charakteru, dopustil sa jej v rozpätí rokov 1987 až 2010, pričom k spáchaniu aktuálne stíhanej trestnej činnosti sa priznal, jej spáchanie opakovane úprimne pred súdom oľutoval, súd dospel k záveru, že obžalovanému je možné vzhľadom aj na postoj poškodenej, ktorá uviedla, že je jej ľúto, že to tak skončilo, ona nepodala trestné oznámenie, podal ho mladší syn, uložiť podmienenečný trest odňatia slobody.

Okresný prokurátor ďalej považoval za potrebné uviesť, že trest plní funkciu ochrany spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu a jednak aj voči ďalším občanom - potenciálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Pri určovaní druhu a výmery trestu je potrebné prihliadať okrem skutkových okolností prípadu aj na osobu páchatela. Je dôležité skúmať možnosti jeho nápravy, najmä z hľadiska jeho

budúceho správania, na základe objasnenia jeho osobných vlastností a ich spojitosti so spáchaným trestným činom. K mimoriadnemu zníženiu trestu okresný prokurátor ďalej poukázal na to, že podľa ustálenej súdnej praxe možno za okolnosti prípadu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. považovať skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatela. Mimoriadne zníženie trestu možno odôvodniť aj okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov obdobných trestných činov. Práve táto skutočnosť následne odôvodňuje postup podľa § 39 Tr. zák. To znamená, že sa musí jednať o okolnosti vybočujúce z obvyklého rámca, charakteristické pre danú trestnú činnosť. Zo znenia ust. § 39 ods. 1 Tr. zák. vyplýva, že hoci neviaže jeho aplikáciu na „výnimočné“ okolnosti prípadu, ani na „mimoriadne“ pomery páchatela, už zo samotného názvu ustanovenia § 39 Tr. zák. a jeho výkladu vyplýva, že ide o mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody, a nie o pravidelný postup súdu. Z uvedeného dôvodu sa toto ustanovenie nemôže odôvodniť len bežne sa vyskytujúcimi skutočnosťami, ale súd môže pristúpiť k mimoriadnemu zníženiu trestu len za existencie takých okolností alebo pomerov, ktoré sa u trestných činov a ich páchatelov bežne nevyskytujú a ktoré je možné vyhodnotiť v prospech páchatelov. Takáto výnimočnosť alebo neštandardnosť objektívne spôsobuje, že trest ukladaný v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby by bol pre páchatela neprimerane prísny, a na dosiahnutie účelu trestu by postačoval aj trest kratšieho trvania. Za procesne relevantné okolnosti, podmieňujúce možnosť aplikácie inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Tr. zák. možno považovať potom len také, ktoré sa bežne nevyskytujú, resp. súhrn viacerých takýchto okolností, ktoré by vyznievali v prospech obžalovaného a mali by význam pre mimoriadne zníženie trestu.

Okresný prokurátor taktiež poukázal na to, že okresný súd pri aplikácii zmierňovacieho ustanovenia podľa § 39 Tr. zák. svoju pozornosť upriamil vo všeobecnej rovine hlavne na pomery obžalovaného, keď vo vzťahu k jeho osobe uviedol, že uloženie trestu čo i len na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby vo výmere 7 rokov by bolo pre obžalovaného neprimerane prísne. Takéto všeobecné hodnotenie pomerov obžalovaného vo vzťahu k uloženému trestu považuje aj v kontexte skutkových okolností za vytvárajúce prekážku zákonnosti uloženého trestu. Pomery páchatela ako jedna z materiálnych podmienok pri mimoriadnom znížení trestu sa týkajú jeho osobnostného hodnotenia. Jedná sa o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatela ako objekt trestu a tiež o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatelov rôzne citeľný. Ich význam pre mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody sa zhodnotí podobne ako význam okolností prípadu. Z hľadiska tohto ustanovenia sa vyžaduje, aby išlo o pomery takého charakteru, z ktorých je zjavné, že trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby by páchatel pociťoval podstatne citeľnejšie ako iní páchatelia. V podstate sa hodnotia rodinné a osobné pomery, ktoré existujú až v čase rozhodovania o treste (napr. majetkové pomery páchatela, jeho zdravotný stav a zdravotný stav jeho rodiny, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo páchatelky a pod.). Za pomery páchatela odôvodňujúce postup podľa § 39 ods. 1 Tr. zák. možno považovať viac významných poľahčujúcich okolností pri nedostatku priťažujúcich okolností, vážnu chorobu páchatela, závislosť mnohopočetnej rodiny páchatela od jeho zárobku, stav zníženej príčetnosti páchatela, ak nie je možný iný zákonný postup, starostlivosť páchatela o väčší počet osôb na neho odkázaných a podobne. Má za to, že v posudzovanom prípade na strane obžalovaného neexistuje taká okolnosť, ktorú by bolo možné posudzovať ako pomery takého charakteru, z ktorých by bolo zjavné, že uložený trest odňatia slobody v rámci zákonnej trestnej sadzby, čo i len na jej dolnej hranici, by obžalovaný pociťoval podstatne citeľnejšie ako iní páchatelia. Navyše takto uloženým trestom nebude naplnená represívna zložka trestu, t.j. účinne znemožniť obžalovanému na minimálne určitý čas, uložením primeraného nepodmienečného trestu odňatia slobody, naďalej páchať trestnú činnosť. Práve uložením trestu spojeného s jeho nepodmienečným výkonom v primeranej výmere, by bol naplnený aj ďalší účel trestu, tzv. individuálna prevencia. Uloženie nepodmienečného trestu na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., by účinnejšie výchovne pôsobilo na páchatela. Zároveň vyjadril obavu, že trest, aký bol obžalovanému uložený, môže obžalovaného negatívne povzbudiť do budúcnosti pri páchaní ďalšej trestnej činnosti.

Okresný prokurátor taktiež vzniesol odvoláciu námietku aj k posúdeniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Tr. zák.. Pokiaľ ide o túto poľahčujúcu okolnosť má za to, že nie je možné ju obžalovanému priznať, aj keď sa jedná o staršie odsúdenia, nakoľko bol v minulosti až 7 krát súdne trestaný, pričom tri z týchto odsúdení neboli zahladené. Posledné odsúdenie je z roku 2010, t.j. 2 roky pred tým ako začal páchať aktuálne stíhaný zločin, za ktorý bol uznaný vinným.

S poukazom na vyššie uvedené okresný prokurátor navrhol, aby krajský súd rozsudok okresného súdu z dôvodov podľa § 321 ods. 1 písm. d), e) Tr. por. zrušil a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. vo veci sám rozhodol a obžalovanému uložil podľa § 208 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. 1) Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., trest odňatia slobody vo výmere najmenej 7 rokov a na výkon trestu ho podľa § 48 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Na verejnom zasadnutí prokurátor krajskej prokuratúry zotrval na dôvodoch uvedených v odvolaní a navrhol odvolaniu v plnom rozsahu vyhovieť.

Poškodená sa vyjadrila v tom smere, že s obžalovaným sa nestýka, už s ním nič nemá, na uložení nepodmienečného trestu netrvá, zo spoločnej domácnosti bola nútená odísť a v súčasnosti žije u svojej mamy.

Obžalovaný opakovane prejavil ľútosť nad spáchaním predmetného trestného činu.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací zistil, že odvolanie podal okresný prokurátor ako oprávnená osoba v zákonnej lehote proti rozhodnutiu, proti ktorému bolo prípustné. Následne preskúmal v intenciách § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku vo výroku o treste, proti ktorému odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytknuté, by prihliadol len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., čo však zistené nebolo. Po uvedenom procesnom postupe dospel k záveru, že odvolanie okresného prokurátora bolo podané čiastočne dôvodne (vo výroku o treste odňatia slobody došlo k sprísneniu uloženého trestu, nie však v takom rozsahu, ako požadoval prokurátor, keď krajský súd síce znížil výmeru trestu z 3 rokov na 2 roky, avšak jeho výkon obžalovanému podmiennečne neodložil).

Úvodom krajský súd konštatuje, že výrok o vine obžalovaného, ktorým bol uznaný za vinného zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b), ods. 3 písm. d) Tr. zák., s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b) Tr. zákona, na tom skutkovom základe ako je vyššie uvedený, už nadobudol právoplatnosť, nakoľko obžalovaný vyhlásil na hlavnom pojednávaní podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., že je zo skutku vinný, následne okresný súd jeho vyhlásenie uznesením prijal a vyhlásil odsudzujúci rozsudok.

Po splnení prieskumnej povinnosti v rozsahu § 317 ods. 1 Tr. por. krajský súd zistil, že trest odňatia slobody vo výmere 3 roky s podmiennečným odkladom, i keď s maximálnou ustanovenou skúšobnou dobou 5 rokov so súčasným uložením probačného dohľadu a rozsiahlymi obmedzeniami a povinnosťami, uložený obžalovanému napadnutým rozsudkom je neprímerane mierny. Preto krajský súd podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v celom výroku o treste a následne rozhodol podľa § 322 ods. 3 Tr. por. vo veci rozsudkom sám tak ako je to uvedené v jeho výrokovej časti. Predovšetkým krajský súd konštatuje, že okresný súd pri ukladaní trestu prihliadol na všetky skutočnosti, na ktoré bol povinný podľa Trestného zákona prihliadnúť, vzal do úvahy spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, pohnútku, zhodnotil aj osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosť nápravy. Za správne taktiež krajský súd považuje i okresným súdom použitý inštitút mimoriadneho zníženia trestu. Napriek tomu, v konečnom dôsledku je krajský súd na rozdiel od okresného súdu toho názoru, že účel trestu vyjadrený v § 34 ods. 1 Tr. zák. je možné v tomto prípade dosiahnuť už len najprísnejším trestom, teda uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody. Jedine uloženie tohto trestu splní funkciu ochrannú, represívnu, preventívnu a morálnu a takýto trest zodpovedá všetkým požiadavkám vyplývajúcim z § 34 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. ako i ďalších zákonných ustanovení upravujúcich zásady ukladania trestov. V danom prípade sa správanie, ktoré naplnilo skutkovú podstatu predmetného zločinu dopúšťal obžalovaný od roku 2012 do 14.04.2022, teda 10 rokov. Za daného stavu je potom okresným súdom uložený podmiennečný trest odňatia slobody podľa názoru krajského súdu neprímerane mierny.

Ako už bolo vyššie naznačené, krajský súd v úplnej zhode s názorom okresného súdu má za to, že uloženie trestu, čo aj na dolnej hranici trestnej sadzby vo výmere 7 rokov, by nezodpovedalo okolnostiam konkrétneho prípadu, bolo by v danom prípade neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačí aj trest kratšieho trvania. Preto krajský súd pristúpil k aplikácii inštitútu mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zákona. Krajský súd poukazuje na to, že spôsob konania obžalovaného, napriek dĺžke trvania tohto konania, nedosahoval až takú intenzitu

a rozsah, aby spôsobil u poškodenej vznik tzv. syndrómu týranej osoby alebo posttraumatickej stresovej poruchy a aj samotná poškodená sa pred súdom vyjadrila, že je jej ľúto ako to všetko skončilo. Ani jeho fyzické napádanie, okrem posledného prípadu, nemožno hodnotiť ako výrazné. Navyiac, na vzniku, ale aj eskalácii priebehu konfliktov v rámci partnerského spolužitia, sa podieľala nezanedbateľnou mierou tiež samotná poškodená. Vzhľadom na tieto skutočnosti považuje krajský súd mimoriadne zníženie trestu vo výmere dva roky za zákonné a primerané a odvolacie námietky okresného prokurátora v tejto časti za nedôvodné.

Pre úplnosť krajský súd záverom dodáva, že na rozdiel od okresného súdu má krajský súd za to, že obžalovanému nebolo možné priznať poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Tr. zák., že viedol pred spáchaním trestného činu riadny život, nakoľko, ako správne poukázal v odvolaní i okresný prokurátor, v roku 2010, teda dva roky pred začiatkom páchania stíhaného zločinu, bol obžalovaný odsúdený za iný trestný čin. V tejto súvislosti sa krajský súd zaoberal i otázkou, či v danom prípade obžalovanému nepriťažuje priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák., že bol už za trestný čin odsúdený. Nakoľko však v predchádzajúcich odsúdeniach ide o povahovo odlišnú trestnú činnosť, krajský súd na túto okolnosť neprihliadol, a teda u obžalovaného nevzhladol priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zákona.

Krajský súd obžalovaného v zmysle § 48 ods. 2 písm. a), ods. 4 Tr. zákona na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, nakoľko vzhľadom na vyššie popísané okolnosti konkrétneho prípadu možno dôvodne očakávať, že jeho náprava bude i v ústave s minimálnym stupňom stráženia primerane zaručená.

Výrok o vine obžalovaného už nadobudol právoplatnosť, preto tento výrok krajský súd nepreskúmaval a v tejto časti zostal napadnutý rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Z týchto dôvodov potom krajský súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, a to pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok nie je prípustný.